

מעדני אשר

גיליון שמ"ב
(שנה ח')
פרשת תולדות תשע"א

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תכל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

יש להקשות: דלא מיסתבר שנתן רשות להשאל את הבגדים באופן שיגיע לו הפסד מזה, שיוכלו ע"ז זה לגנוב ממנו הברכות.

ה. ע"פ מה שכתב הט"ז יורה דעה סימן ק"ב ס"ק י"א דיש היתר ברור להשתמש במשכן של עובד כוכבים שלא ברשות דלא עדיף מהפקעת הלוואתו דקימ"ל חר"מ סימן שמ"ח דמותר, ובפרק הגזל בתרא ק"ג פרש"י שאין זה גזל ממש, כי ליכא חילול השם דלא ידע עובד כוכבים בהדיא דמשקר, וכן ראיתי בקהלות גדולות שבימי הסוכות משתמשים בבגדים המצויירים משכנות של עובדי כוכבים לנוי סוכה ומשאילין לאחרים רבים וכן שלימים וחלילה לומר דכולהו עבדי איסורא, חזינן דסבירא ליה דשואל שלא מדעת גזלן לא נאמר רק בישראל אבל לא כששואל מעכו"ם, וכן כתב בחק יעקב אור"ח סימן תע"ב ס"ק ד' ומוכיח מן הש"ס שמוותר להשתמש במשכנותיהם של עכו"ם וכן כתב גם בשו"ע הרב סימן תע"ב ס"ק ו' לפי הנ"ל אתי שפיר דעשוי היה לו דין בן נח לכן היה מותר לשאול ממנו שלא מדעת, ואע"פ שבגמ' קדושין י"ח ע"א מבואר שלעשוי היה לו דין ישראל מומר, מ"מ הרי כתב בישמח משה בפרשתן בספוק ויאמר יעקב אות ה' דקודם מתן תורה היה הברירה בידם להחזיק או לישראל או לב"נ ועשו החזיק עצמו לב"נ, וא"כ הש"ס רק לדחויא קאמר ודלמא ישראל מומר שאני דהיה אפשר לומר דעשו ישראל מומר היה, אבל לאמת לפי המסקנא ל"ל דעשו שהחזיק עצמו לב"נ דינו כעכו"ם גמור, לפי הנ"ל אתי שפיר דהיה מותר ליטול את בגדיו, מעדני אשר.

אבל במג"א סימן תע"ב ס"ק' חולק על זה: דכתב כי מהר"ל לא היה משתמש במשכנות של עכו"ם כי אם בפסח, דשואל שלא מדעת גזלן הויא.

ו. כיון שזה היה גונב מן הגנב דהרי גנב את זה מנמרוד ליכא איסורא, מעדני אשר, עיין בקצות החושן סימן ל"ד שגונב מן הגנב ליכא איסור תורה, ועיין בנתיבות שם. מעדני אשר: אבל אינו נכון דהרי מ"מ איתא בגמ' ברכות ה' ע"ב דגונב מהגנב טועם טעם גניבה.

איך היה מותר לרבקה להלביש את יעקב בגדי עשוי בלי רשותו הא שואל שלא מדעת גזלן?

בפרשתן כ"ז ט"ז ותקח רבקה את בגדי עשוי בנה הגדול החמדות אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן.

יש להקשות: איך נתנה רבקה אמנו ליעקב את בגדי עשוי אשר היתה מופקדת אצלה בלי דעת בעלים, הרי שואל שלא מדעת גזלן, והרי אבות קיימו כל התורה עד שלא ניתנה, ועוד הרי על גזל אף בן נח מצווה, כך מקשה בשו"ת הראנ"ח בפרשתן בספרו הנותן אמרי שפר ע"מ י"ז ע"ב, וכן החתם סופר בספרו תורת משה בפרשתן, וכן בשערי שמחה פרשת תולדות להגאון בעל השבט סופר.

איכא כמה תרוצים:

א. רבקה אשר נאמר לה בנבואה רב יעבד צעיר על כן ראתה שזה היתר גמור, כי אחר שהקב"ה אמר שהבן הגדול יהיה עבד לקטן אם כן כל נכסיו גם כן הם שלו שמה שקנה עבד קנה רבו, ואם כן להיות שהבגדים היו של בנה הגדול, היו נתונים לבנה הקטן, כך תירץ בשו"ת הראנ"ח בפרשתן בספרו הנותן אמרי שפר ע"מ י"ז ע"ב.

ב. להיות הבגדים האלה בגדים חמודים והיו אצלה בבית ולא לבש בהם עשוי ובהיות הענין כן מחויב הנפקד לנערם אחד לשלושים יום כפי הדין כמבואר בגמ' ב"מ ל' ע"א וכן הדין במוצא מציאה ואיבעיא לן בגמ' שטחה לצרכו ולצרכה מאי וסליק בתיקו לכן הליבישה את יעקב כדי לנער את הבגד של עשוי, ולכן היה מותר אע"פ שהיה לצרכו נמי, כך תירץ בשו"ת הראנ"ח בפרשתן בספרו הנותן אמרי שפר ע"מ י"ז ע"ב.

יש להקשות: הרי הרמב"ם פרק י"ג מהלכות גזילה הלכה י"א כתב דפסקינן לחומרא דלצרכו של אדם ולצרכה של הבגד אסור.

ג. ע"פ מה דאיתא בגמ' ב"מ י"ב גדול וסמוך על שולחן אביו זה קטן, א"כ כל אשר לעשוי היה של יצחק מחמת שסמוך על שולחנו היה, ומותר ליהנות מאשה הנאה מועטת שלא מדעת בעלה, דהיינו הלוואת לבישת בגדים על זמן קצר, כך תירץ החתם סופר בספרו תורת משה בפרשתן.

ד. עשוי נתן רשות לרבקה והפקיד הבגדים אצלה על תנאי שתוכל להשאל אותם לאחרים ולהשתמש בהם כרצונה, כך תירץ בשערי שמחה בפרשתן להגאון בעל השבט סופר.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנגיד הנכבד הרב יהושע בלייער שליט"א לונדון לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו הילד יניק וחכים כמר יצחק ני"ז

בן לבנו הרה"ג רבי חיים אהרן בלייער שליט"א מו"ץ בירושלים ומח"ס חוקי חיים יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנגיד הנכבד הרב יהושע הכהן ענגיל שליט"א בארא פארק לרגל שמחת הפדיון הבן לנינו הילד כמר שמואל ני"ז בן לנכדו ידידנו הרב יקותיאל יוסף ראטה שליט"א ירושלים בן לחתנו ידידנו הנגיד הנכבד הרב ישראל אפרים פישל ראטה שליט"א מאנסי יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

איך לבש יעקב את בגדי עשיו הרי בגדי עם הארץ טמא לתלמיד חכם?
יש להקשות: איך הלבשה רבקה את יעקב בגדי עשיו, והא קימ"ל חגיגה י"ח ע"ב דבגדי עם הארץ טמא לפרוש, א"כ יעקב שהיה פרוש איך הלבשה רבקה את בגדי עשיו, כך הקשה החיד"א בספרו נחל קדומים, וכן בפרדס יוסף בפרשתו.

איכא כמה תרוצים:

- א. ע"פ מה דאיתא במדרש מובא ברש"י בפרשתו דלכן נקרא בגדי עשיו החמודות שחמד אותם מנמרוד, ואשר היו אותן כתנות עור שהלביש הקב"ה לאדם הראשון, בגדים שנעשו מעורו של לויתן, וכיון שבגדי עשיו נעשו מעור של דג שאינו מטמא כדאיתא בשלהי אלו טריפות שלויתן דג טהור לכן יכול יעקב ללבושם ללא חשש, כך תירץ החיד"א בספרו נחל קדומים.
- ב. כיון שמבואר בגמ' פסחים נ"ד ע"ב שבגדי עשיו שהיה של נמרוד שקיבל את זה מאדם הראשון היו מעשה ניסים ונברא בין השמשות, אין זה גידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה, לכן לא חששה רבקה מלהביש את זה ליעקב, כך תירץ הגר"ח קניבסקי שליט"א בפרשתו בספרו דרך שיחה.
- ג. ע"פ מה שכתב בשו"ת הרמ"א סימן י' דרק אברהם אבינו קיים כל מצות דרבנן, משא"כ שאר אבות לא קיימו מצוות דרבנן, לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.
- ד. ע"פ מה שכתב אור החיים בראשית פרק מ"ט פסוק ג' דהאבות לצד חביבותם בה' וחשקם באושר עליון קיימו הכל, כאומרו כ"ו ה' עקב אשר שמע וגו', ואמרו ז"ל יומא כ"ח ב' קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין ואת בניו הקים תחתיו להרויח תועלת המצוות ועסק התורה, אבל במקום שהיו רואים תועלת דבר ההצלחה להם כמו שתאמר יעקב כשהרגיש בהצלחתו בנישואי שתי האחיות העלים עין מריוח הנמשך מקיום המצוה ההוא כיון שאין לו עונש אם לא יקיימנה כל עוד שלא נתנה תורה, א"כ הכי נמי ראה יעקב שהתועלת שיהא לו בהלבשת בגדי עם הארץ שעל ידי זה יוכל לקבל את הברכות, לכן לא שמר את הפרישות הזה שבגדי עם הארץ מטמא לפרושים, מעדני אשר.

מדוע הביא יעקב אבינו ליצחק אבינו יין

הרי לא ביקש שיביאו לו יין?

בפרשתו כ"ז כ"ה ויבא לו יין וישת וגו'.

יש להקשות: מדוע הביא יעקב ליצחק יין, הרי הוא לא ביקש יין, כך מקשה החזקוני בפרשתו, וכן הרד"ק בפרשתו.

איכא כמה תרוצים:

- א. משום שהיין מעררב קצת דעתו של אדם ולא ידקדק אם הוא עשו אם לא, לכן הביא לו יין, כך תירץ החזקוני בראשית פרק כ"ז.
- ב. לשמח לבו שיברכהו בלב טוב, כי רוב מאכלם לא היה עם היין אלא במקום שזכר משתה, כך תירץ הרד"ק בראשית פרק כ"ז.
- ג. ע"פ מה דאיתא בפרקי דרבי אליעזר שהיה אז פסח ולכן ביקש שני גדיים אחד לפסח ואחד לחגיגה, א"כ אתי שפיר שהביא לו יין למצות ארבע כוסות, כך תירץ בפרדס יוסף.
- ד. כיון שהיה יו"ט וקביעות סעודה ביו"ט היה על היין, לכן הביא יין, כך כתב במגיד העלמה ברכות מ"ג ע"ב.
- ה. ויבא לו יין וישת, איתא במדרש ילק"ש תולדות קט"ו, מובא במושב זקנים דמיכאל הביא לו מגן עדן יין ולא יעקב הביא את זה לפי הנ"ל אתי שפיר, מעדני אשר.
- ו. דרכם היה לשתות יין בסעודה, וכיון שאמר לו להביא לו אוכל הביא נמי יין לשתיה, מעדני אשר.

האם אברהם אבינו עשה פדיון הבן לבנו יצחק?

בפרשתו כ"ו ה' עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרת מצותי חקותי ותורת.

איתא במשנה קדושין פ"ב ע"א, וכן בגמ' יומא כ"ח ע"ב קיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא ניתנה.

יש לחקור האם מצות פדיון הבן נמי קיים אברהם אבינו או דילמא מצות פדיון הבן לא קיים אברהם.

הנה בספר ילקוט אברהם יור"ד סימן ש"ה הקשה למה לא נמצא כתוב בשום ספר לא בראשונים ולא באחרונים שעשה אברהם אבינו פדיון הבן לבנו בכורו יצחק, בשלמא שלא עשה פדיון לבנו ישמעאל אתי שפיר משום שישמעאל היה בא אחר נפלים וכמו שכתב רש"י פרשת לך על הפסוק אנכי נתתי שפחתי בידך שהכניסה שרה עין הרע בולד של הגר והפילה עוברת והבא אחר נפלים אינו בכור ופטור מפדיון וכמו שכתב בטוש"ע יור"ד סימן ש"ה אבל יצחק אבינו אע"פ שהיה פטר רחם לאמו שרה אימנו למה לא נמצא כתוב בשום מקום שקיים בו אביו המצוה הזאת.

ומסיק: דאברהם היה פטור מדינא לקיים מצות פדיון הבן, אף אם היה אחר מתן תורה, ע"פ מה דמבואר בגמ' נדרים ל"ב עמוד ב' אמר רבי זכריה משום רבי ישמעאל ביקש הקב"ה להוציא כהונה משם, שנאמר בראשית י"ד והוא כהן לאל עליון, כיון שהקדים ברכת אברהם לברכת המקום הוציאה מאברהם, שנאמר בראשית י"ד ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ, וברוך אל עליון, אמר לו אברהם וכי מקדימין ברכת עבד לברכת קונו מיד נתנה לאברהם, שנאמר תהלים ק"י נאם ה' לאדני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך, ובתריה כתיב נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דיבורו של מלכי צדק והיינו דכתיב והוא כהן לאל עליון, וכיון שהיה כהן פטור מלקיים מצות פדיון הבן כמו דקימ"ל יור"ד סימן ש"ה ס"ק י"ח כהנים פטורים מלקיים מצות פדיון הבן.

וכן כתב בספר תפארת בנים חלק ג' סימן קס"ד מובא בספר חשוקי חמד פסחים קכ"א ע"א שאברהם אבינו היה פטור מלקיים מצות פדיון הבן משום שהיה כהן.

יש שמתרץ: שעם יצחק נולדת בת ובכל שמה כמו שמבואר בגמ' ב"ב ט"ז ע"ב בת היה לו לאברהם ובכל שמה, וא"כ לפי זה לא היה יצחק בכור או שנולדו שניהם כאחד או שנולדה הבת תחילה, לכן לא מבואר שאברהם עשה פדיון הבן לבנו יצחק, כך מביא בספר ילקוט אברהם יור"ד סימן ש"ה בשם אביו.

אבל בילקוט אברהם דחה תרוץ הנ"ל: מהא דהקשו התוס' ב"ב בתרא קמ"א ע"מ א' על הא דאמרין התם בגמ' בת היה לו לאברהם ובכל שמה, והקשו ואם תאמר ולמה לא השיאה ליצחק למ"ד סנהדרין נ"ח דבן נח מותר באחותו, ותמצו התוס' ויש לומר דשמא קטנה היתה ולא רצה עדיין להשיאה ליצחק אי נמי מהגר היתה לו ולא משרה ולכך לא רצה להשיאה ליצחק, מ"ב תרוצים של תוס' חזינן שאי אפשר לתרץ כן.

וכן בשו"ת להורות נתן חלק י"ב סימן צ"ה דן באריכות מדוע לא מבואר שאברהם קיים מצות פדיון הבן, ונמי תירץ דהיה כהן לכן היה פטור.

וכן מתרץ דאפשר דאברהם קיים מצות פדיון הבן כמו שקיים כל המצוות, והא דלא מבואר שקיים מצות פדיון הבן, אינה קושיא כמו כל המצוות שאינו מבואר שאברהם קיימו, רק מה שנצטווה דהיינו מצות עקיבה ומצות מילה.

האם חתן מוחלין לו כל העוונות אף אם לא עשה תשובה?

בפרשתו כ"ח ט' וילך עשיו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל וגו' ובפרשת וישלח ל"ו ג' כתוב שהתחתן עם בשמת בת ישמעאל.

ובמדור רבה בפרשתו סימן ז' ס"ק י"ג מובא ברש"י בראשית ל"ו ג' מקשה הסתירה שפעם כתוב שהתחתן עם מחלת ופעם כתוב שהתחתן עם בשמת, ומתוך לעולם שמה היה בשמת ולמה נקרא שמה מחלת, מכאן ילפינן שחתן מוחלין לו כל עוונות.

יש להקשות: מדוע רמזו את הלכה שחתן מוחלין לו כל העוונות דווקא כאן, אצל כזה רשע כמו עשיו, כך מקשה האמרי אמת מובא בספר לקוטי יהודה בפרשתו, וכן מקשה בשו"ת דברי יציב אורח חיים סימן רנ"ט.

איכא כמה תרוצים:

- א. מפני ששרו של עשיו מקטרג על ישראל וכשרואה שגם לעשיו מוחלין עוונותיו אינו יכול לקטרג, כך תירץ האמרי אמת בשם הרה"ק רבי יצחק מוואראק זצ"ל מובא בספר לקוטי יהודה בפרשתו.
- ב. רמזו זה דייקא אצל עשו להראות שאפילו הפחות שבפחותים כמו עשיו מוחלין לו כל עוונותיו, כך תירץ בשו"ת דברי יציב אורח חיים סימן רנ"ט.

נחלקו הפוסקים האם מוחלין אם לא עשה תשובה.

יש שיטה: שחתן מוחלין לו כל העוונות אף אם לא עשה תשובה, והא ראייה דילפינן מעשיו והוא לא עשה תשובה, כך כתב בדרך שיחה בפרשתו.

ויש שיטה: דחתן מוחלין לו כל העוונות רק אם עשה תשובה, אבל בלא תשובה אין מוחלין לו את העוונות, כך כתב בשו"ת דובב מישרים סימן כ"ב.

יש להקשות: מה מהני שהוא חתן הרי תשובה מהני לכל אחד, מעדני אשר.

יש לתרץ: דאהני ליה שהוא חתן, לכפר גם עבירות חמורות דבעלמא לא סגי להו בתשובה לחודא, וחתן מוחלין לו על כל עוונותיו בצירוף התשובה.

ולפי שיטה זו: תרצתי בספר מעדני אשר פרשת וישלח שנת תשס"ו קושיית האחרונם על הא דאיתא בגמ' מו"ק ז' ע"ב ומקורו במשנה נגעים פרק ג' משנה ב' שחתן שנולד לו נגע נותנין לו ז' ימי המשתה ואח"כ רואים את הנגע, איך יש מציאות שיהא לו נגע כיון דנגעים באים על עבירות כמבואר בגמ' שבועות ח' ע"א ערכין ט"ז ע"א א"כ חתן שמוחלין לו כל עוונותיו איך יש מציאות שיהא לו נגע, ולפי הנ"ל אתי שפיר דמיירי שלא עשה תשובה, ע"ש עוד הרבה תרוצים במדור מכתבים למערכת פרשת וישב תשס"ו.

יש להקשות: לשיטות דמוחלין אף אם לא עשה תשובה, מהא דקימ"ל אה"ע סימן ל"ח ס"ק ל"א המקדש את האשה ואמר לה על מנת שאני צדיק מקודשת שמא הרהור תשובה בלבו, ומקודשת רק מספק, ואם נאמר שחתן מוחלין לו כל העוונות אף אם לא עשה תשובה, מדוע לא הויא ודאי קדושין דבודאי צדיק הוא כיון שנמחלו לו כל העוונות, מעדני אשר.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב הפרי מגדים אשל אברהם אורח חיים סימן תקע"ג דהא דחתן מוחלין לו כל העוונות זה רק בעת נשואין בכניסה לחופה, אבל לא בשעת קדושין, לכן בשעת קדושין הויא קדושי ספק שמא הרהור תשובה בלבו, כך תירץ חכם אחד בקובץ פעמי יעקב ניסן תשס"ה ע"מ קי"ד, אבל מדברי הדובב מישרים המובא לקמן משמע שאף בקדושין מוחלין.

ב. הנה לכאורה תנאי זה מיותר, שהרי כל הנושא אשה הוא צדיק גמור כיון דמוחלין לו כל העוונות, ומדוע צריך תנאי, ועל כרחק שכוונתו היה על מנת שאני צדיק גם לולי המחילת עוונות של חתן, כך תירץ חכם אחד בקובץ פעמי יעקב ניסן תשס"ה ע"מ קי"ד.

מדוע המקדש אשה על מנת שהוא צדיק ונמצא רשע מקודשת

הא הויא טעות לשבח?

קימ"ל קדושין מ"ט המקדש אשה על מנת שהוא צדיק ונמצא רשע, הרי זה מקודשת שמא הרהר תשובה בלבו.

וכתבו הפוסקים: דדווקא חתן דילפינן מפרשתו שמוחלין לו כל עוונותיו לכן בהרהור בעלמא ד', משא"כ באדם אחר לא מהני תשובה בהרהור בעלמא, כך כתב בספר שיח קודש ח"ד אות ט"ו, ומובא בויצבור יוסף סימן מ"ו, וכן בשו"ת דובב מישרים ח"א סימן כ"ב, ויש הרבה חולקים דבכל אדם מהני תשובה בהרהור.

יש להקשות: מדוע מקודשת, מאי שנא מהא דאיתא בגמ' קדושין מ"ט ע"א אם הטעה בשבח יוחסין שאמר עליו שבח יחוס ונמצא שהוא יותר חשוב ברש"י על מנת שהוא ממזר ונמצא נתין לא ניחא ליה בשבחו מפני שהוא מתגאה עליו דברי הכל אינה מקודשת, מאי טעמא מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא ברש"י מנעל גדול ממדת רגלי איני חפצה בו שאיני יכולה להלך בה ומשל הוא א"כ לפי מה דאמרין בגמ' ברכות ל"ד ע"ב א"ר אבהו מקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים, חזינן דבעל תשובה עדיף טפי מצדיק גמור, א"כ מדוע מקודשת הרי הויא טעות בשבח יוחסין, כך הקשה האמרי אמת מגור, וכן בשו"ת גנזי יוסף סימן ג' ס"ק ב'.

איכא כמה תרוצים:

א. לא קפדה האשה רק על מעלת יוחסין אשר מתכבדים בגללם בעיני בני אדם, ויראה האשה שיתגאה עליו על ידי זה, משא"כ מעלות בעל תשובה הוא רק בשמים ממעל אבל לא לגבי בני אדם שהרי אדרבה נצרכה אזהרה שלא יאמר לבעלי תשובה זכור מעשיך הראשונים, כך תירץ בשו"ת גנזי יוסף סימן ג' ס"ק ב'.
ב. אם הוא בעל תשובה ממש אחרי היותו רשע גמור, הרי מטבע הבעל תשובה להיות חטאו נגדו תמיד דוואג ונאנח ומתבייש על חטאיו שעבר ואין מדרכו להתגאות על זה, רק אדרבה להיות נכנע ושפל ברך, וכמו שכתב הרמב"ם הלכות תשובה פרק ז' הלכה ח' וז"ל בעלי תשובה דרכן להיות שפלים וענוים ביותר, אם חרפו אותן הכסילים במעשיהם הראשונים ואמרו להן אמש היית עושה כך וכך ואמש היית אומר כך וכך, אל ירגישו להן אלא שומעין ושמחים ויודעין שזו זכות להם, שכל זמן שהם בושים ממעשיהם שעברו ונכלמים מהן זכותם מרובה ומעלתם מתגדלת, הילכך לא שייך בזה סברת מסנאה דרבה מכרעי לא בעינא, כך תירץ האמרי אמת מגור, וכן בשו"ת גנזי יוסף סימן ג' ס"ק ב'.

ג. ע"פ מה שכתב החיד"א בספרו פני דוד פרשת שמיני אות ו', להסביר הטעם שבעלי תשובה יותר מצדיקים משום דמיירי בתשובה מאהבה שעבירות נהפכות לזכות, דאי בתשובה מיראה מיירי, מה סברא היא זאת, לחשבם יותר מצדיקים גמורים, לפני הנ"ל אתי שפיר דהא דחיישינן שמא הרהור תשובה בלבו א"כ יש לומר דילמא עשה תשובה מיראה דאז בעלי תשובה אינם יותר מצדיקים, א"כ לא הויא שבח יוחסין לכך מקודשת מספק, כך תירץ בשו"ת גנזי יוסף סימן ג' ס"ק ב'.

ד. יש לומר דמיירי שהיא ידעה שעד עתה היה רשע, והרי אי אפשר להיות צדיק אלא ע"י תשובה, ובכאן אין כאן מטעה לשבח יוחסין, כך תירץ כ"ק מרן האדמו"ר מערלוי שליט"א מובא בספר דף על דף קדושין מ"ט ע"ב.

ה. אין הכוונה דמאותו רגע שהרהר בתשובה מעלתו גדולה ממעלת צדיקים גמורים, אלא ר"ל מאז והלאה תורה שלומד ומצוות שעושה מתקבלין בנחת ולאחר זמן כשיהיה צדיק יהיה מעלתו יותר מצדיק גמור, כך תירץ כ"ק מרן האדמו"ר מערלוי שליט"א מובא בספר דף על דף קדושין מ"ט ע"ב.

מכתבים למערכת

מדוע התחתן יצחק עם רבקה שהיתה אחיו של לבן רוב בני דומים לאחי האם

מה שהקשתם בשם האור החיים על הא דכתוב בפרשת חיי שרה ולרבקה אח ושמו לבן, דיש להקשות מדוע התחתן יצחק עם רבקה, הרי איתא בגמ' ב"ב ק"י הנישא אשה צריך שיבדוק באחיה, משום דרוב בני דומין לאחי האם, וכי רצה שהיא לו ילדים כמו לבן, ותוצאתם.

הרב יוסף דויטש שליט"א מני ברק סולל תורה וחסד

הרב מנחם יעקבסון שליט"א פתח תקוה

נראה לתרץ ע"פ מה שכתב רבי וידאל הצרפתי בפרושו למדרש רבה אמרי יוסף שמות י"ב כי מטבע הדברים גדלים בני האשה עם וודיהם, אחי האם, והם למדים ממעשיהם ולכן רוב בני דומים לאחי האם, לפי זה אתי שפיר משום שאברהם אמר לאליעזר פסוק כ"ד ויאמר אליו אברהם השמר לך פן תשוב את בני שמה פירוש שהוזהר אותו שיצחק לא יגיד באור של לבן, מימילא אין אח החשש שילמדו בנו ממעשיו של לבן משום שלא גדליו באותו מקום.

הרב יואל אברהם מושקוביץ שליט"א ירושלים סולל סאטמאר

יש לציין שהאור החיים ריש תולדות תירץ שעדיין לא נתפרסמה רשותו בעולם.

הגאון רבי ניסן נישאן שליט"א ה"סי' י"ג וי"ג סאטמ"ב בית פתח

נראה לתרץ בדרך אפשר שהשי"ת אמר לאברהם אבינו כי ביצחק יקרא לך ורע ועיין בגמ' נדרים ל"א שאני נהנה לרוע אברהם אסור בישראל ומותר בגוי, ופירך בגמ' והאיכא עשוי, ומתריך הגמ' ביצחק ולא כל יצחק, פירש רש"י ועשוי אינו נקרא ורע יצחק להכי מותר בגוי, ולכן אפשר להיות שיצחק ירע שרוב בני דומים לאחיו האם, אבל הם לא יהיו נקראים רע יצחק, והעיקר שמהיעוט היינו יעקב יהיה צדיק ואכן כן היה, משא"כ שאר כל ישראל צריך לבדוק באחיה.

הרה"ג פנחס מנחם דאוויד שליט"א ירושלים מח"ס דברי פנחס

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס סם אני אהדי בני ברק

נראה לציין עוד תרוץ שכתב הכתב סופר בפרשת חיי שרה על הפסוק וינן לבן דלבן לא חשש להא דרוב בני דומים לאחי האם כי גר שנתגייר כקטן שנולד דמי ואין ללבן יחוס עם רבקה.

איך הקריב אברהם אבינו את האיל והעלוה לעולה תחת בנו הא קרבן זמן פסול להקרבה

מה שהקשתם בשם הוזהר איך הקריב אברהם אבינו את האיל והעלוה לעולה תחת בנו, הא כיון שאילו של אברהם אבינו נברא בערב שבת בין השמשות, א"כ היא ליה קרבן זמן, ואיתא במשנה פרה פ"א מ"ג שאילים בני שתיים הם כשירים אבל יותר מזה הם פסולים, וכן איתא במשנה בכורות מ"א דאחד מן המומים בכמהה זה זמן, א"כ איך היה כשר לעולה, ותוצאתם בחמשה אפנים.

הרב נחמיה הערץ שליט"א בני ברק

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בגמ' כבא מציעא פ"ו עמוד א' עד אברהם לא היה זקנה, מאן דהוה בני למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק, בהדי יצחק, משתעי בהדי אברהם אתא אברהם, בעא רחמי וזהו זקנה, שנאמר בראשית כ"ד ואברהם זקן בא בימים, ולפי זה בשעת העקידה עוד לא היה מציאות הזקנה בעולם וזה שייך גם בכמהות וחיות, א"כ האיל לא היה זקן וכן היה כשר להקרבה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
מגדולי מרביצי התורה
הגאון רבי שמואל אריה שפירא שליט"א
ר"מ ביהמ"ד קרית צאנז נתניה
לעיני אביו משרידי דוד דעה
הרב החסיד יוסף בן הרב חיים שפירא ז"ל
נלב"ע ב' כסלו תש"ע ת.ג.צ.ב.ה.

איך מותר לברך את הכלה קודם החופה בברכת אחותי את תהו לאלפי רבקה הרי אסור לומר חצי פסוק

מה שהקשתם על מנהג ישראל שמברכים את הכלה קודם החופה בברכת אחותי את תהו לאלפי רבקה, וקשה איך מתחילים לברך ממצע פסוק, דהרי הפסוק מתחיל בברכה את רבקה, הא קמ"ל מ"ג אור"ח סימן נ"א דכל פסוק דלא פסקא משה רבינו לאו פסקא הוא, ואסור לאברהם, ותוצאתם.

הגאון המפורסם רבי שמואל קאה גוראם שליט"א ה"סי' בחיובי חיד

נראה לתרץ, כיון דאינו אמרו בתורת פסוק אלא בתורת ברכה אין כאן חשש, וכאזי גונא כתבו ה"תוס' גיטין ע"ב דאסור לכתוב ג' תיבות בלי שרטוט הוא רק שכתבו לדרשה, אבל אם כתבו בתורת מליצה ולשון צח אין חשש, הכי נמי כיון דאמרו בתורת ברכה אין חשש.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א רב אבאדי קהל הסידים תל ציון וירושלים תלמידי הת"ס, ה"סי' בשיבת סופר

הרה"ג מרדכי גוטליב שליט"א מדינת ישראל

הבה"ח אריה לייב גולדשטוף נ"ו ישיבת מ"ו ברבפ"ד

נראה לתרץ ע"פ מה שכתב במגן אברהם אור"ח ריש סימן רפ"ב דרק קריאת פסוקים אסור לחלק, אבל בתורת תפלה מותר לפי הג"ל אתי שפיר.

הרה"ג ר' ישראל פריץ שליט"א ר"מ ישיבת תורת משה רמת ירושלים

נראה לתרץ, ע"פ מה שחובא בשו"ת רב פעלים הלך א' סימן י"א ומקורו בחתם סופר אור"ח סימן י' שאם יש זקן קטן, א"כ הוא כהפסקה בפסוק שמתר לפסקו, ופה יש נמי זקן קטן, לכן מותר לומר רק חצי פסוק.

מדוע נהגו לברך את הכלה קודם החופה בברכת לבן הרשע שהתכוין לקללה

מה שהקשתם בשם החתם סופר על מנהג ישראל כשמכסים את הכלה לפני החופה מברכים אותה אחותי את תהו לאלפי רבקה, דיש להקשות מדוע מנהג ישראל לברך את הכלה קודם החופה בברכת לבן אחותי את תהו לאלפי רבקה, וקשה מדוע בחרו דווקא בברכה הג"ל, ובפרט שכונתו היה לקללה כמו שכתב החיד"א בפרשת חיי שרה דלבן רע דרוב בני דומים לאחי האם זה כיון ברשעו "אחותי" את תהו כמנוי ברשע ובנידן ילכו אחר הרוב וידמו לנו אז תהיו לאלפי רבקה, ותוצאתם בכמה אפנים.

הרה"ג אלעזר שוורץ שליט"א בני ברק

מה שכתבתם תרוץ בשם טעמי המנהגים כיון שהוא התכוין לומר שכל עם ישראל היו רשעים שהיו דומים לאחי האם היינו ממותו, לכן הולך הרב והאנשים החשובים לבסות את הכלה ומברכים אותה אין אנו יודעים אם בדקת באחי האם, לכן מברכים אנו אותך שאת כמו אחותי ושיהא לך בני דומים, ולא כמו ברכת לבן הרשע, יש לציין תרוץ זה מובא בדברי מהר"א על התורה בפרשת חיי שרה בשם בנו הגאון רבי שמואל אסאד זצ"ל.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד
להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א
לבקש המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il
לבוירוים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560
מי שמעוניין להצטרף לאלפי המנויים נא להתקשר למערכת

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנגיד הנכבד
הרב אהרן הלפרין שליט"א
ירושלים
לעילוי נשמת אביו
הרב נחום יואל בן הרב יעקב חיים ז"ל
נלב"ע ה' כסלו ת.ג.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי יעקב מאיר שפירא שליט"א
ר"מ בכיהמ"ד צאנז חיפה
לרגל שמחת הכנס בנו היניק וחכים
כמור שלמה זלמן נ"ו בעול תורה ומצוות במז"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירוה נחת
מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב נפתלי שימון שליט"א
בית שמש
לזיכוי רבבות בידעת התורה בעיון
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
ירוה נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליה בכל אשר יפנה

הודעה ובקשה
אנו עומדים לקראת הוצאה לאור, קונטרס הלכות ודברי חיווק, לאנשים מאחינו בני ישראל הנמקים מאחורי סורג ובריח, (בפרט בארצות הנכר) פונים אנו ומבקשים מציבור אנשי שלומי אמוני ישראל שליט"א, מי שיכול להאיר את עינינו, בדבר הלכה, אגדה או מראה מקום, או כל דבר אחר שיבא לעזר, תבא עליו הברכה
בגובה מראש ובכונה
מכון הוצאה לאור
פקס בארה"ב: 7188372302 או 7188545090 דואר אלקטרוני: myagasi@gmail.com